

ཐུང་ལའོ་ཁོ་ལའོ།

常用词汇

མི་ཁྱེད་མི་རིགས་དཔེ་ལྟར་ཁང་།

བོད་ཀྱི་གན་སྒྲུང་

藏 汉 对 照

བྱུང་མཁའི་ཆོག་མཛོད་

常 用 词 汇

བོད་སྐད་ས་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་གྲ་སྒྲིག་ཆན་ཁག་གི་

བོད་ཡིག་སློབ་ཁྱིལ་གྱི་ལ་འཇུག་ཆ་པས་བསྒྲིགས་

西藏民族学院预科藏文教研组编

མཁའ་ལོ་མཁའ་ལོ་མཁའ་ལོ་མཁའ་ལོ་

藏汉对照常用词汇

四川民族出版社出版 (成都盐道街三号)
四川省新华书店发行 四川新华印刷厂印刷

开本787×1092毫米 印张30.5 插页5
1980年6月第1版 1980年6月第1次印刷
印数: 1—2,700册

书号: M17140·7 定价: 3.50 元

སྒྲིག་པ་པོའི་གསལ་བཤད།

《པོད་ཀྱི་འན་སྤྱར་རྒྱན་མཁོའི་ཆོག་མཛོད་》ཅེས་པའི་དེབ་འདི་
ནི་ང་ཚས་ལ་རབས་རིམ་པའི་སྤྱབ་ཁྲིད་ཀྱི་ནང་ནས་གསལ་འཛོག་དང་...
འབྲུ་བདམ་བུས་ནས་བསྒྲིཌ་པ་ཅིག་ཡིན།

《པོད་ཀྱི་འན་སྤྱར་རྒྱན་མཁོའི་ཆོག་མཛོད་》འདིའི་ནང་པོད་...
ཞུང་གི་ཅ་བའི་ཐ་སྟད་3000 ཅམ་དང་། རྒྱུ་བྱའི་མིང་ཆོག་25000
ཅམ་བདམ་བཞོད་བྱས་ཡོད། འདིར་བཞོད་པའི་ཐ་སྟད་ཀྱི་ནང་།
མིང་ཆོག་དང་། ཆོག་བྱའི་ ཁ་དཔེ། གཏམ་དཔེ་སྐད་མེད་འདུས་ཡོད་
ཅིང་། ཅ་བའི་ཐ་སྟད་ཀྱིས་གཙ་ཐོར་བྱས་སྟེ། པོད་ཡིག་གི་གསལ་
བྱེད་ཀྱི་རིམ་སྒྲིག་སྤངས་ལ་གཞིར་བཟུང་ནས་སྤྱོད་གདངས་འདྲ་བའི་ཡི...
གཞི་རིགས་བྱས་ཏེ་ཕྱི་པོད་ཀྱི་ཡི་གེ་སྤྱར་རེས་བྱས་ནས་བཞོད་པ་ཡིན།

དཔེ་དེབ་འདི 1976 ལོའི་ཟླ་བ་5 པར་ཕྱག་མའི་ཟིན་བྲིས་
བཞོད་ཆར་རྒྱུ། ང་ཚོའི་སྤྱབ་ལྷ་ཆེན་མའི་སྤྱབ་ཁྲིད་ནང་ཆོད་ལྷ་པོད་
སྤྱད་བྱས་པ་མ་ཟད། སྤྱན་ཟའི་ཕྱི་ཆན་གྱི་བསམ་འཆར་ཉན་འཛོག་བྱས་
པ་ཡིན། 1977 ལོའི་ཟླ་བ་3 པར། ང་ཚོའི་སྤྱབ་ལྷ་ཆེན་མས་དགེ་
ལྷན་འགའ་ཞིག་སྒྲིག་འཇུགས་བྱས་ནས་དེབ་འདིའི་ཟིན་བྲིས་ལ་ཁ་སྤྱོད་
རྒྱག་པ་དང་དག་བཅས་བདང་བ་ཡིན།

ཆེག་མཛེད་འདི་དཔེ་རྒྱན་བྱེད་པ་ནི་སྒྲིབ་ལྷ་ཆེན་མའི་དང་...
 ལྷའི་འགོ་ཁྲིད་འདྲ། ང་ཆའི་སྒྲིབ་ལྷ་ཆེན་མའི་ཁྱེ་ཆེན་ཁ་གསུམ་གྱིས་
 མཉམ་རྒྱལ་སྤྲུལ་ཆེན་དང་ཐུན་མཛེད་འབད་བཙོན་བྱས་པའི་ལྷ་བ་...
 འབྲས་ཅིག་རེད། ཡིན་ན་ཡང་ང་ཆའི་ཡིན་ཆད་དམའ་བའི་དབང་
 གིས་ཆེག་མཛེད་འདི་ནང་མི་འབྲིག་པ་དང་ནོར་འཁྲུལ་ཡོད་ཀྱི་སྒྲིབ་...
 མེད་རེད་ན། སྒྲིབ་ཐག་པ་ནས་ཀྱང་ཆའི་སྒྲིག་པ་པོ་ནམས་ལ་བསམ་
 འཆར་གནང་རྒྱུ་བ་ཡིན།

ལྷའི་པ་པོས།

编者说明

《藏汉对照常用词汇》一书，是我们在历年的教学实践中积累选择而成。

《藏汉对照常用词汇》选录的藏语基本词汇约三千个，派生词语约二万五千条。所收词目，包括词、词组、成语、谚语等，以基本词为主，根据藏文字母顺序，按同音类别排列，藏汉互译。

此书于一九七六年五月写成初稿，曾在我院教学中试用，并听取了兄弟单位的意见。一九七七年三月，我院又组织部分教师，对书稿进行了增补和修订。

这部词汇的出版，是在院党委的领导下，由我院几个单位大力协作，共同努力的结果。但限于我们的水平，不妥和谬误在所难免，诚恳地希望广大读者提出意见。

编者

ཐྱིག་སྤངས་སྒྲོང་།

དང་པོ། 《པོད་ཀྱི་ཤན་ཐུར་ཐུན་མཁོའི་ཆིག་མཛད་》འདིའི་...
ནང་ཐྱིག་པའི་ཐ་སྟད་ (གཏམ་དཔེ་འགའ་ཞིག་དང་ཆིག་སྤངས་ཁ་ཤས་...
དེར་འདུས་པ) རྣམས་ནི་ཐུན་མཁོའི་ཐ་སྟད་ཀྱིས་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ་ཁྱོན་...
སྒྲུལ་མིང་ཆིག་25, 000 ཙམ་བསྟུ་ཐྱིག་བྱས་ཡོད།

གཉིས་པ། 《པོད་ཀྱི་ཤན་ཐུར་ཐུན་མཁོའི་ཆིག་མཛད་》ནི་
པོད་ཡིག་གི་གསལ་བྱེད་ཡིག་གོ་རིམ་ཐྱིག་སྤངས་ལ་གཞིར་བཟུང་ནས་
སྒྲ་གདངས་འབྲེལ་བ་དང་བསྟུན་ཏེ་བཞོད་པ་ཡིན།

གསུམ་པ། ཆིག་མཛད་འདིའི་དཔེ་འགྲེལ་པོད་ཡིག་གི་གསལ་
བྱེད་རིུ་ཡིག་བཞོད་ནས་བཅལ་བའི་བར་བཅས་ཡོད།

བཞི་པ། པོད་ཡིག་གི་བྱ་ཆིག་འགོད་སྤངས་ཐད།

1 ཡིག་འབྲུ་ཡ་ཅན་དང་ཡིག་འབྲུ་ཆ་ཅན་གྱི་བྱ་ཆིག་ཆང་...
མར་ཆིག་མཇུག་དུ་བའམ་བ་འདྲིན་པ།

དཔེར་ན་: རྟོང་བ (自)痒, 发痒

སྒྲ་བཏང་བ (他) 叫, 唤, 喊

2 ཡིག་འབྲུ་གསུམ་ཡན་ཅན་ཅན་གྱི་བྱ་ཆིག་ལ་ཆིག་མཇུག་...
འདྲིན་མེད།

དཔེར་ན། རྒྱལ་འབྲེན་བྱས་ (他) 运输，运

3 ཡིག་འབྲུ་མང་པོའི་བྱ་ཆིག་ཅིག་ཡིན་ཕྱིན་ཆང་མར་དུས་་་
འདས་པའི་བྱ་ཆིག་སྤར་ཡོད།

དཔེར་ན། རྒྱ་བཤང་བ་ (他) 排水

ཆེད་འཇུགས་བྱས་ (他) 特设，专设

4 བྱ་ཆིག་གི་དུས་གསུམ་འབྱུར་ཚུལ་ནམས་ཡིག་འབྲུ་ཡ་ཅན་
གི་ད་ལྟ་བའི་ཐ་སྟོན་གྱི་ཆེས་སུ་སྤར་ཡོད།

དཔེར་ན། བྱེད་བ་ (他) 干，做

བྱ་བྱེད་བྱས་བྱས་

5 བྱ་ཆིག་གི་དུས་གསུམ་འབྱུར་ཚུལ་ཐད་སྒྲ་སྟོན་དུས་ཁྱད་་་
པར་མེད་ན་འབྲི་སྤངས་གཅིག་ལ་བསྟུ་བ་ལས། དུས་གསུམ་གྱི་འབྱུར་
ཚུལ་བཞོད་མེད།

6 བྱ་ཆིག་ཐ་དད་པ་དང་ཐ་མི་དད་པའི་དབྱེ་བ་དང་བསྟུན་་
ནས། ཉུགས་ནང་ཁག་བཞོས་ཏེ་ (他) འམ་ (自) ཟེར་བའི་ཉུགས་་་་་་
བཞོད་ཡོད།

དཔེར་ན། རྒྱན་ཆབ་སྤྱད་ (他) 补偿，赔偿

རྒྱན་པ་འཕྲོད་ (自) 还清，还完

བྱ་ཆིག་འགའ་ཞིག་ནི་ཐ་དད་པ་དང་ཐ་མི་དད་གཉིས་ཀ་བྱེད་

ཆོག་པ་ཡིན་སྐབས་གོ་དོན་མི་འདྲ་བ་ཡིང་བ་ནམས་སྒྱུར་ཡིག་གི་སྔན་དུ་
ཁག་བཞོས་ནས་(他)དང་(自)ཟེར་བའི་རྟགས་བཞོད་ཡོད།

དཔེར་ན། འཛེར་བ་ (自)害羞，闪耀(他)叫嘶

7 མིང་ཆོག་དང་འཁྲུལ་སྒྲ་མའི་བྱ་ཆོག་ལ་ཆོག་མཚུག་དུ་
ཆོག་ཉིས་བཅེགས་སྒྱར་ནས་དབྱེ་བ་བྱེ་བའི་རྟགས་བཞོས་ཡོད།

དཔེར་ན། རག། བ་得到，获得

ལུ་པ། ཆོག་ལ་ལ་སྒྲ་གདངས་འཕོ་འགྱུར་བྱིན་ཀྱིན་ཡིག་སྒྲད་
དང་ཁ་སྒྲད་མི་འདྲ་བར་གྱུར་བ་ནམས་ཁ་སྒྲད་དེ་ཡིག་སྒྲད་གི་རྒྱུས་ལ་
བཞོད་ནས་དེར་གྲག་བྱར་གཅིག་ཅན་གི་རྟགས་བཞོད་ཡོད།

དཔེར་ན། སྐམ་ཐེག་(ཀྱག)བཏང་(他)烤干，晒干

བྱག་པ། ཆོག་གཅིག་གི་དོན་སྒྲིང་འདྲ་ཡང་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་
བྱི་ཚུལ་སྒྲི་ཁ་གཉིས་ཡོད་པ་ཡིན་ན། དེའི་ནང་གི་བྱི་ཚུལ་གཅིག་གྲག་
རྟགས་བྱར་གཉིས་ཅན་གི་རྟགས་ནང་བཞོད་ནས། གང་སྒྲུད་འདམ་ཁ་
ཆོག་པར་བྱས་ཡོད།

དཔེར་ན། ཀོང་སྒྲོང་[དོང] 坑，凹坑，地洞

བདན་པ། ཐམས་ཀྱི་ཆོག་གི་ཡིག་འབྲུ་དང་པོས་ཆོག་ཕྱད་འི།
ས། ར་འདྲིན་པ་ནམས་འགོད་སྒྲངས།

1 ཆོག་ཕྱད་འི་འདྲིན་པ་ལ་སྒྲ་འདྲ་བའི་གོ་རིམ་ལྟར་ཁག་

བཞོས་ནས་ཐེས་འཇུག་གི་གནས་སུ་སྒྱུར་ཡོད།

2 ཆིག་ཕྱད་ར་དང་ས་འབྲེན་པ་ལ་ཁག་བཞོས་ཏེ་ཐེས་འཇུག་གི་ཡི་གེ་ར་དང་ས་འབྲེན་པའི་ཐ་སྟད་ནང་གི་ཡིག་འབྲུའི་ཐེས་འཇུག་...གནས་སུ་སྒྱུར་ཡོད།

བརྒྱད་པ། སྒྱུར་ཡིག་འགོད་སྟངས།

1 བོད་ཡིག་གི་ཐ་སྟད་གཅིག་ལ་གོ་དོན་མང་པོ་ཡོད་པ་ཡིན་ན། སྒྱུར་ཡིག་ནང་ཁག་བཞོས་ནས་1. 2. 3. སྐགས་ཨང་རྟགས་བཀོད་ནས་གོ་དོན་རྣམ་གྲངས་མཚན་པར་བྱས་ཡོད།

དཔེར་ན། བྱག་བྱག་བྱས (他) 1.开玩笑 2.抬杠

2 བོད་ཡིག་གི་ཐ་སྟད་དོན་སྟོང་ཐུ་ཆེ་ཙམ་ཡིན་ལ། སྒྱུར་ཡིག་ནང་ཐ་སྟད་དོན་ཏེ་བ་ཁ་གསལ་རྟོན་ནས་མཚན་པར་བྱེད་དགོས་...ན། སྒྱུར་བཏང་ཐོག་ཐ་སྟད་དོན་ཏེ་བ་གཉིས་ནས་བཞི་བར་སྒྲིག་ཡོད།

དཔེར་ན། རྫོང་བ (他) 补充, 补缺, 填满

3 སྒྱུར་ཡིག་ནང་གོ་ནོར་ཐེབས་སྒྲ་མཉམ་ཡང་ན་གོ་བ་ལེན་...དཀའ་བའི་ཐ་སྟད་ཀྱི་ཐེས་སུ་བྱག་རྟགས་གི་ནང་འབྲེལ་བཤད་བཀོད་...ཡོད།

དཔེར་ན། སྒྱུས་ 住址 (多指牧区的不很固定的住处)

4 གཏམ་དཔེ་སྒྱུར་སྟངས་སྒྱུར་བཏང་དུ་ཐོག་མར་ཐད་སྒྱུར་...

བྱས་པ་མ་ཟད། དེ་ནས་གཏད་སའི་གོ་དོན་དེ་འབྲེལ་བཤད་འགོད་
ཡོད། དེས་མ་ཆད་གྲག་ཏུགས་གི་ནང་(谚) ཟེར་བའི་རྒྱ་ཡིག་བཞོད་
ཡོད།

དཔེར་ན། ཁྱུང་ཁྱུང་དཀར་ཡང་གཞུག་ཅི་ནག་(谚) 鶴是
白的，但尾是黑的。意即：美中不足，不是十全十美。

5 གཏམ་དཔེ་ཐད་སྒྱུར་བཅོས་ཐེས་གོ་དོན་གསལ་པོར་.....
འཕྲད་པ་ཡིན་ན། ཡང་དུ་གཏད་སའི་གོ་དོན་འབྲེལ་བཤད་རྒྱག་མེད།
དཔེར་ན། སྒྱིད་ལ་ཁའི་རྩ་ལ་མཉམ་བཟང་དང་, སྤུག་སྒྲན་མའི་
རྒྱ་ལ་མཉམ་འབྲུང་(谚) 同吃山头草，共饮溪中水

6 ཐད་སྒྱུར་མི་བདེ་བ་ལ་གཏད་སའི་གོ་དོན་དོན་སྒྱུར་བྱས་...
ཡོད།

དཔེར་ན། རྒྱགས་པས་སྒྱུར་བཅོས་བྱས་ན་, མངོན་གསལ་
གཞན་ལས་དྲོད་བ་(谚) 弄巧成拙

དགྲ་པ། ཐོད་ཡིག་ནང་སྒྲ་དོན་གཉིས་ཀ་འདྲ་ཡང་འབྲི་.....
སྒྲུངས་མི་འདྲ་བ་ཁ་གསལ་ཡོད་པ་རྣམས། དེང་རབས་ཀྱི་ཐོད་ཡིག་འབྲི་
སྒྲུངས་དང་བསྒྲན་ནས་བྲི་སྒྲུངས་གཅིག་ཁོ་ན་འཛིན་པ་ཡིན།

དཔེར་ན། ཀན་དང་སྒན་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཀན་ཁོ་ན་སྒྱུད་...
ཡོད།

凡 例

一 《藏汉对经常用词汇》所收的词条（包括一部分谚语和一些短语在内）以常用词为主，共约25,000条。

二 《藏汉对经常用词汇》是根据藏文字母顺序按同音排列。

三 正文前附有藏文查字表，以便查阅。

四 藏文动词的处理：

1. 单音节和双音节的动词都带词尾^པ或^ང。

如：སྤང་པ（自）痒，发痒

སྤྱད་པ་ཅད་པ（他）叫，唤，喊

2. 三音节以上的动词未带词尾。

如：སྒྲུལ་འཛིན་ཁྱེས（他）运输，运

3. 凡多音节的动词都写成过去式。

如：ཐུང་པ་གཏང་པ（他）排水

ཆེད་འཇུག་ཁྱེས་ཁྱེས（他）特设，专设

4. 动词的时态变化注在单音节动词现在式词条后面。

如：བྱད་པ（他）干，做

བྱ བྱད བྱས བྱས

5. 动词的时态在读音上无区别的，简化成一种写法，不再写出三个时态。

6. 动词按他动和自动的区别，在圆括弧里分别标注（他）或（自）。

如：ཐྱིན་ཆད་ཐོབ་ (他) 补偿，赔偿

ཐྱིན་པ་འཁོར་ (自) 还清，还完

有些动词因兼有他动和自动两个性质而造成不同意义的，译文前分别注有（他）和（自）

如：འཆང་འཁོར་ (自) 害羞，闪耀（他）嘶叫

7. 与名词容易相混的动词在词尾前打两点，以示区别。

如：རྒྱུ་ལ་ཐོབ་ 得到，获得

五 有些词由于语音演变而造成书面语和口语区别的，口语放在书面语后，外加尖括弧。

如：སྐམ་ཐོག་(ཁྱེད་) འདྲ་ (他) 烤干，晒干

六 一词意义完全相同，而某一音节的字有两种写法的，其中一个用方括弧括上，写在另一个后面，表示可以换用。

如：ཀློང་ཐོག་ [རྩོང་] 坑，凹坑，地洞

七 词条的第一个音节带虚词འི་ ལ་ རྒྱུ་ 的排列位置：

1. 带 འི་ 的根据其同音排列顺序，分别排在无后加字词条之后，

2. 带 ལ་ རྒྱུ་ 的都分别排在带后加字 རྒྱུ་ 和 ལ་ 词条后面。

八 译文的处理：

1. 藏文一词多义的，在译文中分别用 1. 2. 3. 等数表示义项。

如：ཁྱད་ཁྱད་བྱས (他) 1. 开玩笑 2. 抬杠

2. 藏文词条的意义范围较广，在译文中需用几个近义词来表达的，一般选用 2 至 4 个近义词平列。

如：སྐད་བ (他) 补充，补缺，填满

3. 译文中容易产生误解或不易理解的，词条后注有解释，外加元括弧。

如：སྤྱིས 住处 (多指牧区的不很固定的住处)

4. 谚语的翻译一般先直译，再注寓意。并用圆括弧注有 (谚) 字。

如：ཁྱུང་ཁྱུང་དཀར་ཡང་གཞུག་ཅེ་ནག (谚) 鹤虽是白的，

但尾是黑的。意即：美中不足，不是十全十美

5. 直译后含义表达清楚的，未注寓意。

如：སྤྱི་ལ་ཁའི་རྩ་ལ་མཉམ་བུ་དང་, སྤྱག་སྤྱན་མའི་ཐུ་ལ་

མཉམ་འབྲུང (谚) 同吃山头草，共饮溪中水

6. 不好直译的只译寓意。

如：སྒྱུར་བས་སྤྱང་བཅོས་བྱས་ན་, མངོན་གསལ་གཞན་ལས་

དོད་བ (谚) 弄巧成拙

九 藏文同音同义而有几种写法的，则按现代藏文书写规则统一采用一种写法。

如：ཀླན་སླན་只采用 ཀླན 上腭

པོ་ད་ཚུ་གན་ལྷུང་ཚུན་མཁོའི་ཆིག་མཆོད།

སི་ཁོན་མི་སྐགས་དཔེ་ལྷུན་ཁར་གིས་ལྷུན།

སི་ཁོན་ཞིན་ཏུ་དཔེ་ཆར་ཁར་གིས་བཟུང།

སི་ཁོན་ཞིན་ཏུ་པར་འདེབས་བཅོ་གྲས་པར།

དཔེ་སྐྱ: མོར་3 ལྷུང་5

དཀར་ཆག

- ཕྱག་པ་ཤེ་གསལ་བཤད (1)
- ཕྱག་སྒྲུང་སྒྲུང (4)
- པོ་ཤེ་གི་གསལ་བྱེད་རུ་མིག (1)
- མིག་མཛད་དུས (1)

目 录

编者说明.....	(3)
凡 例.....	(9)
藏文查字表.....	(1)
正 文.....	(1)